

Nationaløkonomisk Forening.

I.

Møde d. 1. Februar 1900.

Direktør Marcus Rubin gav Meddelelse om
det beregnede Folketal for Danmark
d. 1. Februar 1900.

Direktør Rubin begyndte med at minde om den kgl. Resolution af 3. September 1898, ved hvilken Folketællingen, der egentligt skulde have været afholdt d. 1. Februar 1900, var bleven udskudt til d. 1. Febr. 1901, af de Grunde, der nærmere findes udviklede i Indstillingen til Resolutionen. I den paagældende Indstilling fra Statens Statistiske Bureau blev det udtalt, at da man nu havde ventet en Tælling i Aaret 1900, og da der for mange knyttede sig en særlig Interesse til dette Aar, saa vilde Bureauet forsøge at kalkulere et Folketal for 1. Februar 1900, svarende til den af Bureauet foretagne Kalkulation af Folketallet for 1. Februar 1895.

Beregningens Hovedresultat var det, at Danmarks Befolkning den 1. Februar 1900 maatte anslaaes til 2,400,000 Mennesker. Den kalkulatoriske Fordeling af denne Befolkning mellem By og Land ses af følgende Oversigt:

1. København.....	360,000
2. Frederiksberg	69,500
3. Sundbyerne.....	19,800
4. Brønshøj—Rødovre.....	9,000
5. Valby—Hvidovre.....	6,600
6. Gentofte—Ørdrup	14,200
7. Handelspladser og ny Køb- steder	29,700
8. Gl. Købstæder.. ..	439,000
9. Den øvrige Befolkning	1,452,200
	2,400,000

Direktør Rubin gjorde i sit Foredrag nærmere Rede for Beregningens Methode. Han fremhævede bl. a., at Tilvæksten i Halvfemsernes første Halvdel kun kunde anslaaes til gennemsnitligt $\frac{3}{4}$ pCt. aarlig, i den anden Halvdel derimod til $1\frac{1}{4}$ pCt. aarligt. Den betydelige Tilvæxt i sidste Halvdel skyldtes ingenlunde et særligt stort Fødselstal, men derimod en ringe Dødelighed og en ringe Udvandring.

Til Direktør Rubins Forslag knyttede Professor Scharling den halvt personlige Bemærkning, at han for over 20 Aar siden i et Par Artikler i »Dagbladet« havde paavist, at København med Forstæder Aar 1900 vilde have naaet de 400,000 Indbyggere. Den Gang blev det betragtet som en Overdrivelse. Nu havde Erfaringen vist, at Taleren havde haft Ret. Det var saa langt fra, at 400,000 havde været for meget sagt, at Tallet tværtimod var blevet langt højere.

Efter Direktør Rubins Foredrag holdt cand. jur. & polit. Fr. Pio det foran aftrykte Foredrag om

Fabriklovforslaget.

Kontorchef E. Meyer rettede under den paafølgende Diskussion en Tak til Hr. Pio for hans Foredrag. Det var lidt vanskeligt i en Forsamling af Nationaløkonomer at diskutere det foreliggende Lovforslag; thi Dommen over det kom dels til at bero paa nationaløkonomiske Grunde, og til saadanne savnede man et tilstrækkelig fyldigt statistisk Materiale, dels var den en ren Følelsessag, og om en saadan kunde man ikke føre nogen videnskabelig Diskussion. Med Hensyn til Beskyttelsen af de voxne Kvinder mindede Taleren om den Bevægelse, der baade her og andetsteds var rejst imod den. Naar Indenrigsminister Bramsen i Folkethinget havde ment, at i England bifaldt Kvinderne disse Beskyttelsesbestemmelser, saa var dette ikke helt rigtigt. I England havde der navnlig fra Kvindesagsvennernes Side rejst sig en Del Opposition, som Taleren dog ikke tillagde stor Betydning. Herhjemme havde man stærkt kritiseret den Paragraf, der indeholdt Bestemmelsen om, at Barselkvinder ikke maatte arbejde 5 Uger før og 5 Uger efter Fødslen, idet det var gjort gældende, at man ikke bestemt kunde vide, naar Fødslen indtraf. Taleren maatte dog hævde, at Paragrafen i Virkeligheden kun udtalte, at der skulde være 5 Ugers Arbejdspause efter Fødslen, men at denne Pause kunde afkortes med indtil en Uge, naar Arbejdet havde hvilet en tilsvarende Tid før Fødslen.

For Kvindesagen — som Taleren i mange Aar havde staaet nær — var der baade i England og herhjemme gjort den Opfattelse gældende, at navnlig Begrænsningen af Kvindens Arbejdstid var det samme som at erklære Kvinden umyndig. Denne Opfattelse

delte Taleren ikke. Der behøvede ikke at være Tale om Umyndiggørelse, fordi man ikke vilde unddrage Kvinden den fornødne Beskyttelse mod at blive tvungen til at arbejde længere end hendes Kræfter tillod.

Fuldmægtig Adolph Jensen mente, at Lovforslagets § 5 gik ud over det Maal, der var sat ved selve Lovforslaget. Den nævnte Paragraf bestemte nemlig, at ingen af de beskyttede Personer maatte tage Arbejde med hjem fra Fabriken eller Værkstedet. Men hvorledes vilde man kontrollere dette, da Hjemmearbejdet iøvrigt ikke var beskyttet og altsaa heller ikke kontrolleret?

Kontorchef Meyer bemærkede hertil, at der dog var en vis Kontrol mulig. Man kunde nemlig gøre her som i England: udspørge de beskyttede Personer. Derved kunde man dog altid begrænse en Del Misbrug.

Direktør Slomann var glad ved Lovforslaget, som det var. Det var udsprunget af en human Følelse og bar Vidnesbyrd herom. Naar der var spurgt, hvorledes Arbejderne vilde kunne undvære den Indtægt, som det nu forbudte Børnearbejde hidtil havde givet dem, troede Taleren, at de sidste Aars vedvarende Lønstigning vilde være dem tilstrækkeligt Ækvivalent herfor. Et Bevis for, at denne Anskuelse var rigtig, fandt Taleren i, at ingen af Arbejdernes Repræsentanter havde rejst Modstand mod de paagældende Bestemmelser. Det var at haabe, at Lovforslaget maatte blive gennemført saa hurtigt som muligt.

Professor Scharling kunde i alt væsentligt slutte sig til den Dom om Lovforslaget, der var udtalt paa Mødet. Navnlig var baade Bestemmelserne om

Børn og om Barselkonernes Fritagelse for Arbejde i 5 Uger ubetingede Fremskridt. Der var kun et Punkt, der gjorde ham betænkelig. Det var Bestemmelsen om Titimersarbejdsdagen for Kvinder. Ikke fordi Taleren betragtede det som en Umyndiggørelse, men han frygtede, at Bestemmelsen faktisk vilde komme til at betyde en Indskrænkning særligt i den ugifte Kvindes Evne til at ernære sig.

Til Direktør Rubin, som bemærkede, at det behøvede man næppe at frygte, saalænge Kvinderne arbejdede billigere end Mændene, indvendte Taleren, at Bestemmelsen vilde udelukke Kvinderne fra saadant Fabrikarbejde, hvor det gjaldt om at samarbejde og holde Trop med mandlige Arbejdere. Iøvrigt var han som sagt en Ven af Forslaget.

Diskussionen fortsattes ved det paafølgende Aftensmaaltid.

II.

Møde d. 22. Februar 1900.

Til Etatsraad Tvermoes ovenfor aftrykte Indledningsforedrag om

Lovforslaget angaaende Livsforsikringsvirksomhed

knyttede der sig følgende Diskussion:

Generalkonsul Billy Thalbitzer udtalte som sin personlige Mening, at Lovforslaget angaaende Livsforsikringsvirksomheder ikke burde modtages med uskaansom Kritik. men tværtimod havde alt Krav paa Anerkendelse, omend nogle Ændringer kunde være

ønskelige. De udenlandske Selskaber vilde sikkert være enige om, at der burde kræves et fornuftigt Depositum, at der burde gives dem samme Rettigheder som de danske Selskaber med Hensyn til at ogsaa deres Policer blive unddragne Arrest, Beslag eller Exekution (naturligvis indenfor de Rimelighedens Grænser, som Konkursloven afstikker), og at der burde gives dem samme Fritagelse for Stempelafgift, som de danske Selskaber have.

Vilde man saa endelig have en speciel Extra-klausul, kunde man jo som saadan sætte, at kun udenlandske Selskaber have Ret til at arbejde i Landet, forsaavidt de i deres Hjemland ere underkastede Kontrol eller Tilsyn fra de respektive Myndigheders Side. — Angaaende Lovforslagets Bestemmelse om, at der nægtes de udenlandske Selskaber Ret til at reklamere med, at deres Virksomhed i Landet er anerkendt, mente Taleren, at denne stryges uden Kommentar. — Hvad Spørgsmaalet om Depositum angaar, har der jo været Tale saavel om »fornøden Formue« som anden Sikkerhed. Man burde ikke overse, at et Selskab jo ikke uden at være uretfærdigt kunde baandlægge en vis Del af sine Garantimidler til speciel Fordel for en bestemt Del af sine Forsikrede, da Selskabets Garantimidler jo med lige Ret tilhøre alle de Forsikrede. Et andet bliver, om man kunde udfinde, hvilken Del af Garantimidlerne, der uvægerlig ere de Beløb, den Forsikrede har betroet Selskabet til Opbevaring og som den Forsikrede til enhver Tid har Ret til at faa udbetalt, og et saadant Beløb maatte vel være Policens Tilbagekøbsværdi. Lad Loven kræve, at dette Beløb skal deponeres i

Landet og lad dette blive baandlagt paa den for de Forsikrede mest betryggende Maade. Hovedsagen med Depositum var jo at skaffe de Forsikrede nem Adgang til at faa deres retmæssige Krav til Selskabet tilfredsstillende og eventuelle Domme exigible.

Naar udenlandske Selskaber allerede nu, hvor vi ingen Lov have, deponere Millioner i 1ste Prioriteter paa 15—20 Aars Uopsigelighed her i Landet, er det vel ikke utænkeligt, at samme Selskaber sagde: Vi ville ikke alene deponere det Minimumsbeløb, den danske Stat fordrer; men ogsaa Extrakapitaler, der kunne vise vore danske Forsikrede, at det er vor alvorlige Hensigt ærligt og redeligt at ville behandle dem paa samme Maade som vore egne Landsmænd. — Naar de udenlandske Selskaber havde opfyldt enhver rimelig Fordring med Hensyn til Depositum, vilde man vel ikke nægte dem samme Rettigheder, eller rettere deres danske Forsikrede samme Rettigheder, som tilflyde de danske Forsikrede, som ere forsikrede i danske Selskaber, saaledes at disse i udenlandske Selskaber forsikrede Danske ogsaa kunne være forvissede om, at deres Forsikringssummer ere undtagne Arrest, Beslag og Exekution; thi denne Bestemmelse kom jo nu udelukkende de danske Forsikrede til Gode og var uden nogensomhelst Betydning for de udenlandske Selskabers Hoveddirektioner. — Saa var det da ogsaa rimeligt, at de udenlandske Selskaber fritages for Stempelatgift, eftersom de faktisk binde betydelig udenlandsk Kapital i Landet.

Det fremlagte Lovforslag var et meget brugbart Forhandlingsgrundlag, og naar alle i Livsforsikringsvirksomheden interesserede Parter vilde yde deres

Bidrag til Sagens Fremme, kunde et godt Resultat sikkert haabes.

Direktør Iversen troede i Modsætning til Indlederen, at Spørgsmaalet om en Livsforsikringslov var modent nok; det var jo diskuteret saa grundigt i Aartier, at man i Fagkredse og i Lovgivning meget vel nu kunde tage sit Standpunkt. Indlederens Foredrag havde ogsaa vist, at Spørgsmaalet nu var modent til Afgørelse, han havde anerkendt Betimegheden af Lovforslagets Fremkomst og havde indrømmet, at det paa alle væsentlige Punkter havde søgt at træffe Bestemmelser; man kunde have forstaaet, om det var sagt, at Behandlingen af Spørgsmaalet i Lovsformen ikke var moden nok, men det havde Indlederen ikke sagt, uagtet hele hans Udvikling gik ud paa at forhale Sagen til Trods for den af ham indrømmede Nødstilstand. Det Palliativ, som Indlederen havde foreslaaet heroverfor, nemlig en midlertidig Lov eller en Overgangslov, under hvis Regime intet nyt Selskab maatte stiftes, og som skulde tjene til at indhøste Erfaringer, havde virkelig altfor meget imod sig. For det første vilde den blive meget vanskelig at affatte, og dernæst vilde den utvivlsomt etablere et temmeligt langt Interregnum, som kun vilde tjene til at forhale og forkludre Sagen; det var ogsaa højst ejendommeligt, at Indlederen, som ikke saa lyst paa Lovforslagets af Normativbestemmelser omgærdede Koncessionstvang, vilde give Myndighederne en saa betydelig diskretionær Magt som den, at bestaaende Selskaber i Overgangstiden kunde forbydes af Regeringen efter Undersøgelseskomiteens rene Skøn. Nej, vilde man lovgive paa

dette Omraade, hvad Taleren ansaa for absolut nødvendigt, maatte man søge at tilvejebringe en virkelig endelig, og ikke en Overgangslov. Naar man da undersøgte de Indvendinger, som Indlederen havde fremsat mod Lovforslaget i den foreliggende Form, kunde det heller ikke siges, at disse talte for Sagens Opsættelse; der var ikke paapeget væsentlige Mangler eller fremsat overbevisende Grunde for Nødvendigheden af Sagens Udsættelse. Blandt de fremsatte Bemærkninger mødte da først det gamle Spørgsmaal om Publicitet eller Koncession; det sidste vilde Indlederen ikke have, hvorimod han foretrak Publicitet med et nærmere skitseret Tillæg, omtrent som det norske Forslag, hvorefter Udtalelser fra en Autoritet eller Tilsynskomit  om Selskabets Grundlag m. v. skulde aftrykkes paa alle Selskabets Tryksager; en saadan Omvej, en maskeret Koncession, var ligeledes højst uheldig. Vilde man til Beskyttelse for Befolkningen føre Kontrol, burde denne, saaledes som Lovforslaget gjorde det, føres lige fra Selskabets Stiftelse; det var absurd for Staten at indføre en Ordning, hvorefter det tillodes Selskaber, som have Statens Attest for Usoliditet, at drive Virksomhed, og hele Formaalet for en Lovgivning, de Forsikredes Betyggelse, naaedes ikke herved. Naar Indlederen var bange for at indbilde Publikum, at Staten tog Ansvaret, saa vilde hans Forslag ingenlunde bringe os ud over denne Vanskelighed; i det Hele var der imidlertid ingen Anledning til at nære Frygt for, at Publikum vilde tro, at Staten overtog Ansvaret, fordi der ad Lovgivningsvejen gaves Bestemmelser til Sikkerhed — tværtimod vilde Bestemmelser som det

foreliggende Lovudkast, ligesom andre Sikkerhedsforanstaltninger i Lovsform have gjort, efterhaanden bringe Publikum til bedre Forstaaelse af hele Forholdet, og give det Midler i Hænde til selv at udøve den fornødne Kritik. Til nu at yde Publikum Sikkerhed var Lovforslaget vel egnet, idet Koncessionen var den eneste Form, hvorunder en virkelig betryggende Kontrol ab initio kunde udøves. I det Hele var det Gangen i Udviklingen hos dem, der alvorligt overvejede denne Sag, at man af Hensyn til Friheds-trangen begyndte med Publicitet som det nærmeste og endte med Koncession, fordi Publiciteten absolut ikke yder tilstrækkelig Sikkerhed. En Kommission som Leder af Kontrolvirksomheden vilde efter Talerens Mening ikke være saa meget bedre end en Inspektør alene, skønt det kunde være ganske behageligt for Inspektøren ikke at staa alene; i det praktiske Liv vilde det dog hovedsagelig blive Inspektøren, hvis Mening i hvert enkelt Tilfælde kom til at afgøre Sagen, og det var uheldigt at dele Ansvaret. Om dette Punkt kunde imidlertid Meningerne være delte; frygtede man den store Myndighed i Enkeltmands Haand, saaledes som udtalt i Lands-thinget, var det vel ikke helt umuligt at tilvejebringe en hel Komité med Indsigt paa de forskellige Omraader, som der her var Tale om; maatte Medlemmerne af Komitéen ikke iøvrigt befatte sig med Forsikring, blev det dog vistnok dyrt. De øvrige Indvendinger fra Indlederens Side havde ikke større Betydning, saaledes hans Udtalelser om det for gensidige Selskaber forlangte Depositum eller Garanti-kapital; denne Bestemmelse var optaget i Loven efter

Ønske fra den Livsforsikringsforenings Side, hvoraf Indlederen vistnok var Medlem. Ved ethvert nyt Selskab bør der i den første Tid, indtil Forsikringsbestanden er stor nok, og indtil den fornødne Formue- og Sikkerhedsfond er tilstrækkelig, kræves en forøget Sikkerhed. Naar Genforsikringsselskaber ere stillede udenfor Loven, uagtet disse vistnok ogsaa gerne ville under Tilsyn, saa ligger det antagelig deri, at Loven kun tager Sigte paa at beskytte de Forsikrede og ikke Selskaberne; det bliver virkelig i første Linje Selskabernes Bestyrelses egen Sag at tage Bestemmelse om, hvor de ville reassurere; de paagældende Direktioner maa paa dette Punkt forudsættes tilstrækkeligt kyndige, og for de Forsikrede er der givet al fornøden Sikkerhed, naar det bestemmes, at Præmiereserven eller den fornødne Formue skal bero hos det afgivende Selskab og ikke hos Reassurandøren. Denne Bestemmelse i § 11 fandt Indlederen, mærkeligt nok, ganske urimelig og tildels uforstaaelig; det kunde da oplyses af Taleren, at slige Stipulationer nutildags findes i de fleste Genforsikringskontrakter om Livsforsikring, og at de herhenhørende Manipulationer slet ingen Vanskelighed frembyde. Den af Indlederen paa de danske Selskabers Vegne fremsatte Beklagelse over Bestemmelsen om en Kontrolløge, beroede vistnok paa en Misforstaaelse; selv om den i § 10 givne Bemyndigelse for Forsikringsinspektoret ikke udtrykkelig fandtes, havde Inspektøren utvivlsomt efter Lovens hele øvrige Indhold den omtalte Beføjelse; naar den særlig var nævnt, laa det i, at Loven her vilde pege paa det Essentielle i Forsikringsantagelserne, ved hvilke en udvist Let-

sindighed først viste sine Følger efter forholdsvis lang Tid; Indlederen vilde jo derfor ogsaa have en Læge i Forsikringskomitéen til Kontrol. Taleren fandt i Overensstemmelse med Indlederen, at det var godt, at Sagen nu endelig var taget op, men han fastholdt, at dens Afgørelse ikke længere taalte Op-sættelse, hvorfor han haabede at vi herhjemme meget snart maatte naa til en Lov paa Grundlag af det foreliggende Udkast, mod hvis Hovedbestemmelser han ikke fandt, der var fremsat afgørende Indvendinger.

Direktør Neergaard vilde ikke komme ind paa Lovforslagets Enkeltheder. Indenrigsministeren havde fremsat Forslaget som Følge af et Ønske fra Folkethingets Side; men en heldig Omstændighed var det, at det fremsattes af en Minister, der havde den fornødne Indsigt til at gennemføre det. Og det var Talerens Haab, at det maatte blive gennemført hurtigt. Det var ikke tilfældigt, at Lovforslaget kun omfattede Livsforsikring; thi det var vanskeligere for Publikum at sikre sig imod daarlige Livsforsikringsselskaber end at sikre sig mod usolide Forsikringsselskaber af andre Arter. Vi levede paa Livsforsikringens Omraade i et fuldstændigt Anarki. Der var flere meget usolide Selskaber i Virksomhed. Gensidigheden var undertiden næppe en Bønne værd. Det var i det hele taget mærkeligt, at Staten ikke greb mere ind i Livsforsikringsvirksomheden, end den gjorde. Nu kunde enhver oprette et Livsforsikringsselskab, selv uden at byde Skygge af Garanti. Det var et berettiget Krav, at der blev grebet ind imod den herskende Usoliditet; thi ellers vilde hele

Forsikringsvirksomheden lide derunder. Publicitetssystemet gav ikke den fornødne Garanti. Bar man sig ad som i Norge og aftrykte Forsikringsinspektørens Kritik i Selskabets Forsikringspapirer, var man i Virkeligheden inde paa Koncessionssystemet; thi en ugunstig Kritik vilde være det samme som en Umuliggørelse af vedkommende Selskab. Koncessionssystemet i Forening med den vedvarende Kontrol var i Virkeligheden det eneste rigtige. Lovforslaget var her paa rette Vej.

Et Hovedspørgsmaal var, om Forslaget vilde umuliggøre Forbedringer. Dette mente Taleren ikke. At de smaa Kasser ikke var taget med, var rigtigt. Der fandtes en uhyre Mængde smaa Kasser — navnlig Begravelseskasser — og det vilde være umuligt at kontrollere dem alle. Der bestod nu en Genforsikringsforening for den Slags Kasser, som stod under kyndig Ledelse og vilde blive støttet af Staten; dermed var Spørgsmaalet løst paa bedste Maade, især da Lovforslaget tilsagde Smaakasserne al fornøden Assistance.

Der burde indføres et Forsikringsraad, som stod ved Inspektørens Side. Dette Raad burde have den fornødne Sagkundskab baade i juridisk og teknisk Henseende. Ogsaa Kontrol med Aktie- eller Garanti-kapital burde indføres. Overhovedet burde Lovforslaget ændres i mange Enkeltheder, men dets Princip var sundt og godt og det var et brugeligt Grundlag for videre Forhandling.

Direktør Gamborg vilde protestere mod det Billede, Indlederen havde udkastet af Akvisitørerne. De var i hvert Tilfælde ikke ved alle Selskaber saa

slemme. Og naar de havde Fejl, laa det i daarlig Instruktion fra deres Selskab. Statsanstaltens Stilling var ikke saa ledende, som Indlederen havde ment. I mange Henseende var de Fremskridt, den havde gjort, fremtvungne af de private Virksomheder. Dette gjaldt f. Ex. Bonus. Statsanstaltens Agitation var ikke heldig, og dens Agenter burde ubetinget være underkastede de Bestemmelser i Loven, som kom til at gælde andre Anstalters. Med Hensyn til Spørgsmaalet: Koncession kontra Publicitet, var Taleren enig med Indlederen. Koncession var absolut uheldig. Hvad vilde f. Ex. et Forsikringsraad eller en Inspektør gøre ved de Selskaber, hvis Statuter laa paa Grænsen af det utilladelige? Nægte dem Koncession vilde være vanskeligt; men gik saa saadant et Selskab — efter at være kommet ind under Statens Kontrol — fallit, vilde Tilliden rystes langt mere end ellers. De 50,000 Kr. spillede en Rolle ved at vanskeliggøre helt usolide Selskabers Oprettelse.

Højesteretssagfører Octavius Hansen ytrede, at det havde interesseret ham at erfare Direktør Neergaards Stilling til Lovforslaget. Taleren maatte erklære, at han ikke var nær saa sikker i sin Opfattelse af det, som Direktør Neergaard havde været. For Taleren frembød det saa mange Tvivls-punkter, at han ikke rigtig vidste, hvad han skulde tro om det. Et var imidlertid vist: den Minister, der havde fremsat det, var i alt Fald ikke Jurist. Selv et saadant Hovedspørgsmaal som dette: Hvad er et dansk, og hvad er et udenlandsk Selskab, klarede Lovforslaget ikke. Og dog var det aldeles nødvendigt for overhovedet at give Love paa dette Omraade at

have det nævnte Punkt paa det rene. Et dansk Selskab kan saaledes have Filialer hele Verden over og altsaa virke som et udenlandsk. Et udenlandsk kan gøre Firmaanmeldelse herhjemme og saaledes staa som dansk. Lovforslaget var umodent, og det var yderliggaaende paa et Omraade, hvor det kun kunde gaa forsøgsvis frem. Det vilde være rigtigt at faa en Kontrol; men man burde paa den anden Side ikke drage Staten ind i en Virksomhed, der burde være privat. Med Hensyn til Koncessionssystemet bemærkede Taleren, at dette var en tysk Opfindelse. Det fandtes kun i Tyskland og Østrig. Andre civiliserede Lande, deriblandt navnlig England, Frankrig og Nordamerika havde Publicitetssystemet. Det vigtigste Spørgsmaal var imidlertid det, om vi kunde faa en fælles Lovgivning med Sverig og Norge paa Forsikringsomraadet. Her var et Maal, som det var i høj Grad prisværdigt at arbejde henimod.

Etatsraad Fritsche mindede om, hvor grundigt man paa det her omhandlede Omraade var gaaet tilværks i Sverig. Her havde man i sine Undersøgelser adspurgt selv fremmede Selskaber. Naar der taltes om private Selskaber, haabede Taleren, at »private« særlig vilde sige »danske og fremmede«. Det var vel ikke Meningen med Lovforslaget at stænge fremmede Selskaber ude. Det vilde være en Prohibition, som var aldeles forkastelig.

Indlederen var beroliget ved at høre, at de to tilstedeværende Folkerepræsentanter vare enige om, at Lovforslaget næppe blev til Lov i Aar. Hvad Koncessionen angik, var den en stor Fordel for de private Selskaber; men den engagerede Staten for

stærkt; og gik Selskabet fallit, vilde det blive Staten, der fik Skylden. Naar der var gjort Indvendinger mod Statsanstalten, vilde Taleren dog hævde, at vi kunde have godt af at tage denne til Mønster. Nogen stor Usoliditet paa Forsikringsomraadet, saaledes som Direktør Neergaard havde omtalt, troede Taleren ikke paa.

Her sluttede Formanden, Professor Scharling, Forhandlingerne med en Tak til Indlederen og med den Bemærkning, at han paa Grund af den fremrykkede Tid vilde opsætte sin egen Deltagelse i Diskussionen til den sædvanlige Fortsættelse ved Aftensbordet.

III.

Møde d. 27. Februar.

Veterinærkonsulent A rup holdt det ovenfor givne Foredrag. Hertil knyttede der sig en kort Diskussion, i hvilken d'Hrr. Regeringskonsulent Rudolf Schou, Hofjægermester Tesdorpf, Redaktør Hertel og Indlederen deltog.

Redaktør Hertel ønskede nærmere Oplysning om vor Hesteudførsel til Tyskland. Hvorledes var Udsigterne for denne? Vi udførte nu c. 20,000 Heste om Aaret til det tyske Rige, og indskrænkedes denne Udførsel i større Grad, vilde det paaføre vort Landbrug betydelige Tab. Faren for en saadan Indskrækning laa dels i den mekaniske, navnlig den elektriske Bevægkrafts fortsatte Fremgang i Byerne, dels i de tyske Agrarers Fordring om 100—150 Mark

i Told paa Heste. Taleren ønskede at høre Foredragsholderens Mening om denne Fares Betydning.

Indlederen var ikke hjemme paa dette Omraade. Der var for ham den Gaade ved Hestehandelen, at trods Elektriciteten og anden mekanisk Drivkraft var Hestepriserne stegne. Der synes at være Krav til stærke Heste, o: Heste til Industri og Landbrug, og her havde vi nogen Chance. Luxusheste indførtes kun lidt. Tysklands egen Produktion gaar til Kavalleriet, og det kræver nærmest lette Heste. Kravet om Beskyttelse gaar netop ud paa at faa de lettere Heste bedre betalte. For os laa der endvidere en Chance i, at den amerikanske Hesteudførsel til Tyskland synes at tage af; og Grunden var den, at den amerikanske Hest ikke var nøjsom. Her havde den jydsk et godt Forspring.

Da ingen yderligere ønskede Ordet, sluttede Formanden, Professor Scharling, Forhandlingerne med en Tak til Indlederen for hans interessante Foredrag.